

Dr. Kolláth György

A sportminiszter 3 éve erős gyógyszer hatását emlegette, mint olyan feltételt, ami döntését megváltoztatná. Lehet, hogy nem patikaszer, hanem független bíróság fejt ki majd ugyanilyen hatást? Szeptember elején nyilvánosságra kerültek az ISM pénzügyi átvilágításának tényei. Fedezetnélküli, továbbá kellő kormányzati-költségvetési felhatalmazás és garantált pénzügyi rend nélküli kötelezettségvállalások, költségek híre

érkezett. Pénzügyi tekintetben az ISM Augiász istállója volt? A megtámadott fél hevületen mindent visszautasít, kikér magának. ÁSZ-vizsgálat jövőre várható. A felelősségre vonás gépezetét mozgásba hozták. A jog törvényekből, egzakt bizonyítékokból ítélik. Egyelőre a kérdéseknél tartunk. Így: tartozik-e számadással az exminiszter a szétgurult milliárdokért? Ha igen: kinek, hogyan és mennyire? Lehet-e valaki egyszerre politikailag felelős, ám büntetőjogilag ártatlan, ma született bárány? Bűnözővé avathatja-e az utód az elődjét, avagy pusztán arról van szó: egyazon Btk., Ptk. vonatkozik minden (törvény előtt) egyenlő polgárra? Ha egy „tocsik” mértékegysége 800 millió és az igazságszolgáltatás azt több mint három évre taksálja, akkor mi jár öt tocsiknyi húzásokért? Egyáltalán: az adófizetők pénzét költő miniszternek a joga több vagy a kötelessége és a felelőssége? Úgy védekezik, ahogy tud? Jobb, ha csak ügyvédje jelenlétében szólal meg? Töredékes válaszok:

Rendes plurális demokráciában a közpénz elköltése törvényes, továbbá célszerű, hatékony, eredményes, takarékos és átlátható. A közpénzek mecénása folytonos számadással tartozik. Nem fordulhat elő, hogy felelősség nélkül lép le a színről a „cserecsapat”, mondván, minden el lesz felejtve, minden meg lesz bocsátva. Jobb helyeken nincs sem szabad elvonulás, sem évekig tartó hátratekintgetés. A formális jogi megfelelés – ti. utólag a zárszámadás bármit legitimál – kevés. Politikai értelemben nem jogutódja az új kormány a réginek. Az egymást váltó kormányoknak még két dolga van itt. Egyrészt, hogy új céljait, ígéreteiket, programjukat jogbizonytalanság nélkül váltsák valóra. Másrészt, hogy garantálják a közpénzügyek meggyőző nyilvánosságát - ha kell rekonstrukciós sebészi műtétek által is. Ez sehol sem diadalmenet. A friss magyar demokrácia ennek az útnak a felénél sem tart még. Pedig négyévente teljes söprés történt. Volna miből okulni.

Az új kormány azonban az elődje szerződéseit tetszőlegesen nem rúghatja fel. E tekintetben már van, kell is hogy legyen kormányzati „jogutódlás”. Tarta(l)muktól függően egyes szerződések felmondhatók, újratárgyalhatók, módosíthatók, a klientúra kényeztetésétől megtisztíthatók. A cél a jogsértés orvoslása. Felszínes elintézés az, ha a szaktárca mindössze tetemre hív, de 100 nap múltán sem készít világos előterjesztést, nem hoz döntést a korrekciókra nézve. Jogsértés ezerféle lehet. A joggal való visszaélés is e körbe tartozik. Ilyen eset például, ha a jog gyakorlása annak társadalmi rendeltetésével ellentétes célt követ, ha az a nemzetgazdaság megkárosítására vagy illetéktelen előnyök szerzésére vezetne. Jogi hiba esetén, amit bizonyítani kell, a szerződés érvénytelenségét bíróság állapítja meg. Az ügyet valakinek oda kell vinnie. Az érvénytelenségnek két fő lépcsője van: semmisség és megtámadhatóság. Semmis az a szerződés, amely a jogszabályba ütközik, amelyet jogszabály (pl. a közbeszerzési törvény) megkerülésével kötöttek. Semmisséget eredményezhet az is, ha a szerződés nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. Semmisségre nem csak az hivatkozhat, akit ez a helyzet sért. Ezzel szemben – adott körben – megtámadhatja a szerződést a fél, ha a szolgáltatásokban feltűnő aránytalanság vagy tisztességtelen szerződési feltétel mutatkoznék. Számos esetben, közérdekből ügyészi fellépésre is módot ad a törvény. Ha tehát a közvagyon csakugyan nem Csáki szalmája, akkor egy sereg érvénytelenségi pernek kellene már folynia. Ilyeneket alig látni.

Cím
Eltapsolták?
Dátum
2002.09.06.

Dr. Kolláth György

A harmadik kör a személyre szabott szankciók világa. A köztisztviselői törvény a hivatalnokok fegyelmi felelősségre vonását kényszerpályára tereli. A fegyelmi eljárás megindítása kötelező. Mérsékelt kártérítési felelősség is megáll, ha a vétkesség kimutatható. Mindez azonban még a (ma is) közszolgák világa. Elvileg a törvénytörő utasítást kiadó, majd a bársonyszékét elvesztő politikus sem ússza meg. Politikailag bukott embernek számít, bár némelyiküket ez nem érdekli. Mindezen felül a kártérítési és a büntetőjogi felelősség is körültekintően megalapozható, érvényesíthető. Damoklész kardjaként közel egy tucatnyi „vétek” jöhet számításba. Találomra kettő: a hírek különösen nagy vagyoni hátrányt okozó vagyon elleni bűncselekményekről szólnak. A Btk. 319. § (2) bekezdés c.) pontja egy ilyen „hűtlen kezelést” kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel honorálna. Ugyanennek a gondatlan alakzata, az úgynevezett „hanyag kezelés” e felső kategóriában három évet ér. Egyszer-kétszer hitelt kellene adni már a Btk-nak is.

Ide ugyanakkor három alkotmányos tétel tartozik. Mindenkit büntetőjogi értelemben megillet az ártatlanság vélelme. X, Y-t akár a monogramjával is jelölhetnék. Képviselő eljárás alá vonásának a mentelmi jog felfüggesztése is feltétele, erről pedig a T. Ház kétharmados döntést hoz. Volt példa már arra, futni hagyta a delikvenst. Fair eljárásra, tisztességes tárgyalásra mindenkinek joga van. Független és pártatlan bíróság előtt, törvény előtti egyenlőséget szavatolva dönt(s)enek mindenki sorsáról. A jogállam erejéhez és öntisztulásához mindez hozzátartozik. Meglátjuk, lesz-e belőle valami.